

ŽIVJETI U DVOJE

To se nekad nazivalo životom u grehu. Svaka od američkih saveznih država imala je u svoje vreme zakone koji su to zabranjivali. Neki smatraju da je sve veći broj bolesti koje se prenose polnim odnosima usporio seksualnu revoluciju; međutim, kohabitacija, odnosno zajednički život nevenčanih parova, predstavlja trend koji se nastavlja.

Popis iz 2000. godine pokazao je da u Americi »3,8 miliona domaćinstava ... spada u grupu nevenčanih parova«. Ta brojka je verovatno manja od stvarne, pošto prilikom razgovora sa popisivačem »neki od parova mogu sebe da opišu kao kolege koje dele sobu ili kuću, odnosno kao prijatelje koji nisu ni u kakvoj vezi«. (*America's Families and Living Arrangements, jun 2000*)

U. S. News & World Report primećuje da »u Americi ... nevenčani parovi čine... oko 7% svih parova koji žive zajedno«. (13.mart 2000) To je sedam puta više nego 1970. godine, u jeku seksualne revolucije (*Information Please Almanac, 1997, str. 434*).

Iako zajednički život bez bračne veze društvo praktično ne osuđuje, ipak neki ljudi zbog toga se brinu. Tako Džudit Valerstejn (Judith Wallerstein), psiholog i istraživač razvoda, kaže: »Šta možemo kada ... domaćinstva nevenčanih parova bez dece danas predstavljaju najčešći način života? Te brojke su zastrašujuće. Međutim, kao i sve druge velike društvene promene, ono što se dešava imaće posledice koje tek treba da shvatimo.« (*The Unexpected Legacy of Divorce, 2000, str. 295296*).

Široko rasprostranjena praksa

Život udvoje, bez braka, popularan je i u drugim zemljama Zapada. »U Švedskoj... skoro svi parovi žive zajedno pre braka... i oko polovine dece u takvim zajednicama rađaju nevenčane žene.« (Endrju Čerlin/Andrew Cherlin/, *Public and Private Families: An Introduction, 1996, str. 245*).

»... Nevenčani parovi... čine oko 30% parova koji dele domaćinstvo« u Švedskoj (*U. S. News & World Report*). »Francuska je negde između ta dva ekstrema u SAD i Švedskoj.« (Čerlin, str. 245) A u »Britaniji... tri četvrtine parova sada živi zajedno pre braka«. (*The Economist, 14. feb. 1998*)

Razlog koji takvi parovi navode je da time povećavaju šanse za uspeh budućeg braka. Međutim, istraživanja govore da je to zabluda. »Mada većina teorija o bračnom izboru predviđa da će kohabitacija povećati stabilnost kasnijeg braka kod parova koji ga na kraju zaključe, podaci dokazuju upravo suprotno; izgleda da parovi koji žive zajedno pre braka mnogo brže završavaju svoj bračni staž od parova koji nikada nisu živeli zajedno pre venčanja.« (*Demography, avgust 1995, str. 438, podvučeno naknadno*).

Neke studije su pokazale da je stopa razvoda kod parova koji su prethodno živeli zajedno nevenčano 50% veća od ostalih; neki čak smatraju da ta stopa ide do 80%.

Ono što američke parove koji žive u kohabitaciji razlikuje od evropskih jeste da se veći procenat ovih drugih na kraju venčava. U Americi oko 40% takvih parova raskida vezu pre zaključenja braka. Mnogi parovi počinju da žive zajedno u nameri da se kasnije venčaju. »Jedna studija je pokazala da 70% žena počinje zajednički život sa muškarcem imajući brak na umu« (Ben Young and Dr. Samuel Adams, *The 10 Commandments of Dating, 1999, str.110*)

Ljubav bez romantičnog elementa

Ne iznenađuje, međutim, da muškarci u Americi mnogo manje misle na brak prilikom zasnivanja zajedničkog domaćinstva nego žene. Mnogi jednostavno prihvataju taj način života kao mogućnost da lako dođu do seksa. Nacionalno istraživanje seksualnog ponašanja kod venčanih i nevenčanih parova koji žive zajedno pokazalo je da su »muškarci koji žive u takvim zajednicama manje verni od bilo kojih drugih iz pomenutog istraživanja«. (Linda Waite and Maggi Gallagher, *The Case of Marriage, 2000, str. 85*).

Mnogi od onih koji su izabrali da žive zajedno pre braka oklevaju da se potpuno predaju partneru i

nastoje da ostave otvorenim sve opcije. Očigledno je da visoko cene svoju nezavisnost i individualnost. Međutim, takva privremena rešenja zajedničkog življenja izlažu decu iz tih veza nestabilnom porodičnom životu. »Više od četvrtine nevenčanih majki žive u kohabitaciji u vreme rođenja deteta, dok mnoge druge vanbračne zajednice imaju decu iz ranijih veza.« (Waite and Gallagher, str.38).

Neki pogrešno smatraju da je deci dobro dokle god žive u domu u kome su i muškarac i žena, bez obzira da li su u braku ili ne. Međutim, činjenice govore drugačije. »Deci koja žive u vanbračnim zajednicama ili bez rođene majke ili oca, obično je lošije nego onoj koja žive sa oba, venčana, biološka roditelja.« (*The American Prospect*, 8.april 2002)

Ima ljudi koji više puta zaredom iz jedne nevenčane zajednice prelaze u drugu. Takav način života povećava opasnosti kojima su pri tom izloženi. Deca u takvim zajednicama moraju da se prilagođavaju nizu partnera koje njihovi roditelji biraju. U toj grupi povećan je i rizik od širenja smrtonosnih bolesti koje se prenose polnim odnosima.

Uprkos tim uznemiravajućim činjenicama i brojkama, mnogi slobodni Amerikanci izgleda još uvek veruju da je brak na probu bolji od pravog. Anketa NBCa pokazala je da »66% mladih od 18. do 32. godine smatra da treba živeti zajedno pre sklapanja braka«. (Young and Adams, str. 104105)

Mladi ljudi koji imaju romantične predstave o kohabitaciji, ipak treba da dobro razmisle. Za razliku od venčanih parova, kod onih koji samo žive zajedno ima »više varanja od strane oba partnera (kao i) više nasilja i pojave depresije«. (*U. S. News & World Report*)

Koliko je rasprostranjeno seksualno neverstvo među nevenčanim parovima koji žive zajedno? »Ispitivanje na nivou cele države otkrilo je da za muškarce iz takvih zajednica »postoji četiri puta veća verovatnoća, nego kod muškaraca u braku da počine neverstvo već u prvoj godini zajedničkog života«. (Waite and Gallagher, str.9293, podvukao autor)

Jasna prednost braka nad kohabitacijom je viši stepen *emocionalne vezanosti* u braku. Popularna sredstva javnog informisanja često zagovaraju mišljenje da je seks izvan braka mnogo uzbudljiviji i zabavniji od seksa u braku. Međutim, tačno je upravo *suprotno*. Istraživanje je pokazalo da su venčani parovi uglavnom više privrženi jedno drugom i da dostižu *viši* stepen seksualnog zadovoljenja.

»Emocionalna privrženost poboljšava seksualni život... Na primer, seks sa nekim koga volite doslovno udvostručuje vaše uživanje: zadovoljstvo ne dolazi samo od sopstvenog reagovanja čula, već i od partnerovog. Emocionalna privrženost prema partneru čini da je zadovoljavanje njega ili nje važno i dostižno već samo po sebi.«

»Traženje ljubavi pre upuštanja u seksualne odnose, korišćenje seksa za izražavanje ljubavi i nastojanje da se zadovolje partnerove potrebe, sve to povećava zadovoljstvo u seksu. Ljubav i briga za partnera pomeraju u seksualnom odnosu težište sa sebe na drugoga. Paradoksalno je da će upravo takav nesebičan pristup mnogo pre doneti seksualno zadovoljenje i muškarcu i ženi.« (Waite and Gallagher, str.89)

Obezvredivanje braka

Na povećanje broja nevenčanih zajednica utiče sve veći otpor prema braku. O braku se govori kao o instituciji koja pojedincu oduzima slobodu, kao o tlačenju, naročito kad je reč o ženama. Tako se u jednom gimnazijskom udžbeniku čak kaže da »brak ima loš uticaj na ženino mentalno zdravlje.« (Waite and Gallagher, str.1)

Posledica toga je da u nekim delovima društva i samo pominjanje reči *brak* predstavlja nešto zastarelo. »Čudna nelagodnost ili otpor izgovaranja reči *brak* vidljivi su u celom razvijenom svetu. Australijsko bračno savetovalište (Australian Marriage Guidance Council) nedavno je dobilo novo ime »Relations Australia« (Australijske veze); Britansko bračno savetovalište (Britain's Marriage Guidance Council) pretvorilo se u »Relate« (Povezujemo) (Waite and Gallagher, str.8).

Ono što se prikazuje kao ispravno – sloboda da se seksualno opšti izvan braka, kad god to želimo, kako god zaželimo, sa kim ili čim nam padne na pamet – predstavlja izvitoperavanje onoga

što je Tvorac namenio ljudskom rodu i moralnu degradaciju. Nažalost, shvatanje da je seks nešto što se čuva za brak među mnogim samcima postalo je nešto potpuno zastarelo.

»Lakomisleno, nepromišljeno, površno, seks se, u kratkom periodu od samo jedne generacije, pretvorio od kulminacije ljubavne privrženosti u preduslov, probu za buduću emocionalnu vezu.« (Danielle Crittenden, *What Our Mothers Didn't Tell Us: Why Happiness Eludes the Modern Woman*, 2000, str. 30)

Seks izvan braka je greh protiv Boga. »...Zato će ostaviti čovek oca svojega i mater svoju, i prilepiće se k ženi svojoj, i biće dvoje jedno telo.« (1. Mojsijeva 2,24) Bog je rekao da čovek treba da se spoji sa svojom *ženom*, a ne sa bilo kojom drugom osobom ili ljubavnicom sa kojom živi (2. Mojsijeva 20,14). Međutim, ljudi neće da priznaju da sam Tvorac muške i ženske seksualnosti zna šta je za nas najbolje. On je taj koji je stvorio instituciju braka radi razvijanja moralno i društveno zdravih veza.

Kohabitacija predstavlja pretnju društvenoj stabilnosti. Istorija govori da su brak i porodica kamen temeljac jakih društava. Oni koji iz istorije ne izvuku tu pouku dovode u opasnost sopstvenu sreću – i budućnost svoje nacije.